

ନାମସ୍ତୁତ୍ୟ

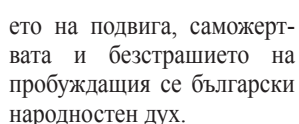
www.stdbg.org

ИВАН ВАЗОВ – ДУХЪТ НА БЪЛГАРИЯ

170 години от рождението на Иван Вазов

ЧЛ.-КОР. ИВАН ГРАНИТСКИ

Жизнеността, устойчивостта, волята и историческата издръжливост на българската расова енергия, потискани през столетията на варварското иго, избликват с изключителна сила у Вазов още в навечерието на Априлското въстание. Ако Добри Чинтулов е призивната тръба на националното пробуждане, свирища сбор на всичко патриотично, честно и безстрашно, което е готово да се посвети на отечествената кауза; ако Христо Ботев е първата ярка манифестация на расовото саморазгръщане на българския гений (според блестящото определение на Гео Милев); то талантът на Иван Ва-

зов със сурови рембрандовски краски пресъздава трагизма и заедно с това възторга на епохата, все още живото и жилаво мрачно наследство на робските инстинкти и в същото време – величи-

аспект Вазов сякаш постоянно си задава въпроса: неутрагитаме ли е историческата трагична детерминация на българската национална съдба?

Продължава на 4-а стр.

Продължава на 4-а стр.

СЪВЕЩАНИЯ НА РЕГИОНАЛНИТЕ СЪВЕТИ

XACKOBO

На 9 юли т.г. в Хасково се състоя съвещание на Регионалния съвет в областта, в който участваха председателите на тракийски дружества в Хасково Кирил Сарджев, в Свиленград Василка Вангелова, в Димитровград Тодор Каварков, в Харманли Маргарит Петров, в Любимец Михаил Димитров, в Симеоновград Росен Бонев, в Ивайловград Никола Илчев, членът на Централното ръководство Ангел Петров, председателят на СТДБ Красимир Премянов и д-р Ваня Стоянова, научен секретар на Тракийския научен институт. Заседанието бе ръко-

водено от Кирил Сарджев – заместник председател на ВК на СТДБ. По време на съвета бяха обсъдени организационни, правни и финансови аспекти на взаимодействието между тракийските дружества и СТДБ. Бяха актуализирани тракийските прояви, включени в план програмата на СТДБ и формата за тяхното провеждане в новите условия – Славеино на 1-2 август, Петрова нива – на 19 август. Дискутирана бе възможността да се използва проявата на Петрова нива за организиране на Национално съвещание с тракийския актив при домакинството на зам. пред-

седателя на ВК на СТДБ и председател на Регионалният съвет в Бургаска област Гено Пухов и Стефан Колев – председател на тракийското дружество „Странджа“ в Бургас.

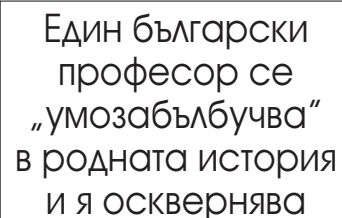
Бяха обсъдени и въпроси за: своевременно представяне на искана информация; финансовите задължения съгласно устава на СТДБ; получаване и връщане на информация за членските карти; абонамент за в. „Тракия“; информиране на ръководството на СТДБ за извършените регистрации на тракийски дружества в Агенция по вписванията.

Председателите на тра-

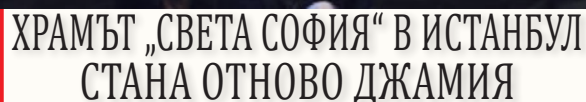
кийските дружества поставиха въпроси, свързани с: липса на координация на инициативите, организиране от НТИ „Завръщане към корените“ с местните тракийски дружества и несвоевременно информиране на ръководството на СТДБ за това; възстановяване на статута на наградата „Капитан Петко войвода“ при организиране на спортни прояви от Росен Бонев в община Симеоновград; взаимодействие с органите на местното самоуправление; етапно състояние на идеята за награждаване на Ивайло Балабанов с орден „Кирил и Методий“.

Продължава на 2-а стр.

ПРОВАЛЪТ НА ЕДНО УНИВЕРСИТЕТСКО ИЗДАНИЕ

Четете на стр.5

Върховният съд на Турция отмени решението на правителството на Кемал Ататюрк от 1934 г. за статута на музей на бившата църква „Света София“, която отново ще бъде превърната в джамия. Темата е изключително чувствителна за тракийци и за всички православни християни, защото векове наред храмът е бил център на православния свят. Решението за превръщането на храма в джамия предизвика много международни реакции. Русия и Гърция са сред държавите, които се изказаха срещу намеренията на Турция. ЮНЕСКО, под чиято опека е храмът, в официално изявление припомни, че всяко решение трябва да бъде съгласувано с тях.

Но вече се състоя първата мюсюлманска служба в „Света София“ в присъствието на президента Ердоган, който чете сури от корана.

ПОЗИЦИЯТА НА ТРАКИЙСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Относно: решението на турските власти за превръщането на храм-паметник „Света София“ в действаща джамия

Съюзът на тракийските дружества в България изразява своята загриженост от плановите на турските власти да превърнат в джамия най-големия православен християнски паметник „Св. София“, който е в Списъка с обектите от световното културно наследство на ЮНЕСКО. Това би бил опасен прецедент, създаващ условия за конфронтация на религиозна основа на Балканите и в

них и да се ревизират постиженията на модерната турската държава, в която са създадени възможности за функционирането на различни религиозни общности и цивилизации. Призоваваме турските власти да ревизират решението си за превръщането в джамия на „Св. София“ и да се възползват от универсалния характер на този културен шедевър. 10 юли 2020 г., София

Европа. Построена през VI в. като църква на Константинополската патриаршия, в продължение на 900 години тя е централен храм

на православния свят. След превземането през 1453 г. на Константинопол от османците „Света София“ е превърната в джамия. През 1935 г. Мустафа Кемал Ататюрк обявява за музей като част от реформите за превръщането на Турция в модерна светска държава. Днес, този музей е един от символите на Истанбул, в който си дават среща хора

Съюзът на тракийските дружества в България изразява своята критична оценка за неспособността на Вселенския патриарх Вартоломей да защити достойнството на православието във връзка с решението на турските власти за превръщането на църквата „Света София“ в джамия.

Продължава на 2-а стр.

Продължава на 2-а стр.

ПЛОВДИВ ПОСРЕЩНА ПУШКАТА НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА

НИКОЛАЙ ЧАПАНСКИ –
РАДИО ПЛОВДИВ

Уникалната пушка на капитан Петко войвода гостува на Регионален исторически музей – Пловдив. Културната ценност бе изложена до края на този месец в експозицията „Съединение на България от 1885 г.“ на площад „Съединение“

Оръжието е марка „Уинчестър“ от 1866 година. Експонатът е част от оръжейната

колекция на Регионален исторически музей „Стою Шишков“ – Смолян, в чийто фондове се съхранява от 1952 година. Едни легенди разказват, че пушката е подарък на войводата от Джузепе Гарибалди, а други, че той я получава от руския император Александър II. Известно е, че прочутият закрилник на родопчани по времето на Сенклеровия бунт от 1878 г. дава оръжието си на устовския свещеник Атанас Келпетков, който е негов секретар през тази размирна година. Свеще-

▪ Емблематичният гайдар Стою Чонгаров от село Бостина, Смолянско с оригиналната пушка на Капитан Петко войвода

никът съумява да опази уинчестъра в тайно скривалище под дебелата каменна зидария на своя дом в Устово. След години, във връзка с нов градеж, майстор от Райково, който също се казва Петко, открива пушката в зидарията, а вече възрастният свещеник-революционер решава да му я подари с думите: „За спомен от Петко на Петко“. Потомците на майстора-диолгерин пазят оръжието до 1952 г., когато Петко Христов я предава на Регионален исторически музей „Стою

Шишков“ в град Смолян, където се намира и до сега. Още в първите дни след откриването експозицията се радваше на посетителски интерес и любопитната история около нея. От управата на Историческият музей в Пловдив потвърдиха, че тя ще бъде отворена до 31 юли, въпреки ситуацията с вируса.

На снимката горе: Емблематичният гайдар Стою Чонгаров от село Бостина, Смолянско с оригиналната пушка на Капитан Петко войвода.

ПОЗИЦИЯТА НА ТРАКИЙСКАТА...

Продължение от 1-а стр.

Известен факт е, че Вартоломей не пропуска случай да демонстрира превъзходство и претенции, че той решава проблемите на православието, въпреки канона, съгласно който Вселенският патриарх е пръв сред равни. Случаят с превръщането на най-големия православен християнски паметник „Св. София“, който е в Списъка с обектите от световното културно наследство на ЮНЕСКО, предостави на Вселенския патриарх възможност да докаже на дело претенциите си „свръхпатриаршеска“ власт като защити честта на

православието. Невъзможността му да се справи с предоставената историческа възможност, е поредното доказателство за липсата на авторитет и признание на Вартоломей като представител на православието в Турция. Това е логичен резултат от неговите многократни опити за разкол в православието, от демонстрираното безцеремонно отношение на към останалите поместни църкви и неуважение на тяхната самостоятелност. Такъв е случаят с периодично отправяните заплахи за забрана на богослужението на български език в българските храмове в Одрин, искането му за премах-

ване на паметника на Антим I от двора на Одринския храм „Свети Константин и Елена“ и др. **Неспособността на Вартоломей да обедини православието е очевидна за властите в Турция, за които Патриаршията в този ѝ вид няма никаква стойност.** Съюзът на тракийските дружества в България призовава патриарх Вартоломей да коригира поведението си, да се посвети на единството на православието и да отстоява неговото достойнство пред властите в Турция. Ако смята, че му липсват сили и воля за подобно начинание, то нека се оттегли от заемания пост! 10 юли 2020 г., София

СЪВЕЩАНИЯ НА РЕГИОНАЛНИТЕ...

Продължение от 1-а стр.

Регионалният съвет гласува решения за периодичното провеждане на регионалните съвещания на Тракийската организация, за синхронизиране на инициативите, организирани от НТИ „Завръщане към корените“ с ръководствата на местните тракийски дружества.

БУРГАС

На 20 юли т.г., в Поморие се проведе съвещание на Регионалния съвет в Бургас, в който участваха председателите на тракийски дружества В Созопол – Гено Пухов, председател на Регионалния съвет, в Бургас Стефан Колев, в Поморие – Елена Мурджева, в Несебър – Лазар Япанджиев, в Айтос – Николай Димитров, в Карнобат – Милка Спасова, в Приморско – Люба Желева, Лазар Налбантов – член на ВК на СТДБ, председателят на СТДБ Красимир Премянов и Стефан Начев – главен секретар на Съюза. Домакините от Поморие приветстваха участниците чрез слово на г-жа Елена Мурджева – председател на ТД „Одринска епопея“ в Поморие и съпредседател на Тракийския женски съюз. Заседанието бе ръководено от Гено Пухов – заместник председател на ВК на СТДБ. По време на съвета бяха об-

съдени организационни, правни и финансови аспекти на взаимодействието между тракийските дружества и СТДБ. Бяха актуализирани тракийските прояви, включени в план програмата на СТДБ и формата за тяхното провеждане в новите условия – Славейно на 1-2 август, Петрова нива – на 19 август. Дискутирана бе възможността да се използва проявата на Петрова нива за организиране на Национално съвещание с тракийския актив. Бяха обсъдени и въпроси за: финансовите задължения съгласно устава на СТДБ; получаване и връщане на информация за членските карти; абонамент за в. „Тракия“; информирание на ръководството на СТДБ за извършените регистрации на тракийски дружества в Агенция по вписванията.

Председателят на СТДБ информира участниците в заседанието за публикувани на сайта и в Информационна агенция „Фокус“ позиции на Централното ръководство на Съюза относно превръщането на църквата „Света София“ в джамия и относно невъзможността на Вселенския патриарх Вартоломей да защити достойнството на Православието.

Регионалният съвет гласува решения за периодичното провеждане на регионалните съвещания на Тракийската организация и за активно взаимодействие с органите на местното самоуправление по места.

74 000 българи бяха обединени в нов административен район в Украйна с постановление на Върховната Рада – парламентът на страната. Това съобщи българското външно министерство, което благодари на украинските власти, че Болградският район не само е запазен като самостоятелна териториална единица с административен център град Болград, но към него са добавени още два района, в които има преобладаваща българска общност. В новия обединен Болградски район ще живеят близо 74 хиляди българи, като

ОБЕДИНЯВАТ 74 000 БЪЛГАРИ В НОВ РАЙОН В УКРАИНА

по този начин най-голямата българска общност в Украйна ще бъде обединена в обща административна единица, състояща се от 10 общини. Гласуването на постановлението е окончателно и с него завършва процесът на формиране на районите

в Украйна. Това е много добра новина за българската общност в Украйна, коментира в своя фейсбук профил вицепрезидентът Илияна Йотова. Според нея този успех е плод на общите усилия и преговори на всички нива.

СБОРНИК С НАРОДНИ ПЕСНИ „ПИЛЕНЦЕ, ПЪСТРО СЛАВЕЙЧЕ...“

Филип Синапов представи своя първи фолклорен сборник, носещ заглавието „Пилеце, пъстро славейче, пеш ли, пиле, плачеш ли...“ В края на миналата година младият автор издаде монографичната книга „Село Гърнати-кътче от рая“, която предизвика голям интерес сред аудиторията с обширно описаните география, история, традиции, бит, фолк-

лор и диалект на селото. Певецът отдавна има амбиция за издирване и популяризиране на автентични песни от Родопската фолклорна област.

След като преди месец Филип Синапов взе отлично държавните си изпити в Музикалната академия, представи и новия си сборник. Той включва 25 народни песни с

клавирен аранжирмент за женски и мъжки глас. Подредбата им е по функция – тоест по това къде и кога са се изпълнявали в миналото. По тематика преобладават любовните, хайдушките и сватбените песни. Към всяка една от тях е поставен кадър на

различни женски и мъжки народни носии. Издава се от Издателство „Астарта“-Пловдив. Рецензент на сборника е проф.

д-р Костадин Бураджиев – зам.ректор на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“. Сборникът ще бъде в полза на всички ученици и студенти в различните музикални паралелки, училища и университети. Представени с клавири, песни те могат да участват в класови срещи и отделни изпити.

„БОГОРОДИЧНА СЪТЪПКА“

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ ФОЛКЛОРЕН СЪБОР В СТАРОЗАГОРСКИТЕ БАНИ

Като първа стъпка за реализиране на стратегията „Интеграция на Тракия в рамките на ЕС“ и изграждане на „Еврорегион Тракия“ възниква идеята на Петра Мечева за провеждане на Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“ с международно участие.

Идеята на председателя на тракийското дружество в Стара Загора Петра Мечева бе обсъждана на заседание на Управителния съвет.

На 20 май 2006 г. в Бургас се провежда XII конгрес на СТДБ, на който бе утвърдена новата стратегия на СТДБ – Интеграция на Тракия в рамките на Европейския съюз.

На същия конгрес Петра Мечева оповестява идеята за провеждане на Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“ с международно участие. За място на провеждането му е посочено курортното селище Старозагорски минерални бани, намиращо се на 15 километра северозападно от Стара Загора, в полите на красивата Сърнена Средна гора.

Защо беше избрано това място за провеждане на събора?

Още преди осем хиляди години тук, край топлия извор се заселват първите хора. Селището, което създават, просъществува с малки прекъсвания близо 2000 години.

През XII в. пр.Хр. върху старата селищна могила отново възниква селище, разрушено и изоставено около VIII в. пр.н.е. При разкопките на селищната могила в центъра на днешния курорт са открити много каменни, кремъчни, костени и медни предмети, които засега са едни от най-добрите образци на праисторическото изкуство в нашите земи, а на 6 км югоизточно от него, в местността „Мечи кладенец“ се намират най-старите медни рудници, открити до сега в Европа, датиращи от края на V хил. пр.Хр.

През 161–168 г. сл.Хр. главният жрец на новопостроения от римляните град Августа Траяна изгражда до топлия минерален извор голяма и красива баня, а до нея храм на Нимфите – богините на свещените лечебни води. Римските терми, разположени върху площ от 2500 кв.м. са използвани в продължение на хиляда години (от II до XII век), след което били изоставени.

През годините на османското владичество върху руините е построена нова баня, която, с известни промени, се използва и до днес и все още поразява със своите размери и архитектурен замисъл.

В околностите на Старозагорските бани (на един километър от центъра в северна посока) се намират и красивият природен феномен наречен „Богородична стъпка“.

Легендата говори, че това място е използвано от хората за святилище и извършване на религиозни обреди отпреди хиляди години. Първи тук са правили своите жертвоприношения траките в почит на „Богинята майка“. След тях на това святилище са дошли римляните, славяните и българите – всеки със своите богове и ритуали. След приемане на християнството по тези земи, местността става свято място. Ражда се митът за „Богородична стъпка“ заради изключително силното биоенергийно поле и причудливата вдлъбнатина горе на скалите, наподобяваща на следа от човешки крак, в която водата нико-

– Популяризиране на природния феномен „Богородична стъпка“ и богатото културно-историческо наследство в района на Старозагорските бани.

Първото издание на събора е през 2006 г., месец юли. Съборът е открит от вицепрезидента на Република България Ангел Марин. Въодушевен от богатата и красива природа, от безупречната организация, от масовото присъствие на колективи от цяла България, в своето слово той предрича: „Този национален тракийски фолклорен събор има голяма перспектива. Той ще се превърне в малката Копривщица“.

– Демонстрации на Прабългарска школа за оцеляване „Бага-Тур“

– Детско ателие „Български килими и черги“ за оцветяване на специални шаблони-модели

– Изложба-базар „Улица на занаятите“, демонстрации на занаятчийски умения

– Демонстрация и разучаване на фолклорни танци.

– „Костюмът от нас, фотоот Вас“ – атрактивен кът за снимки

– Викторина с награди – щанд на Туристически информационен център

– Безплатно организирано посещение на природния феномен „Богородична стъпка“ и др.

рода – родопчанката Валя Балканска, народният вокален ансамбъл „Вера“ – гр. Самара, Русия.

Със съдействието на Министерството на културата в програмата на събора бяха включени групи от списъка на Националната програма „Живи човешки съкровища“ – 2008–2012 г.

Особено мащабно бе честването на 10 годишния юбилей на събора.

Ето каква беше констатацията на журито за юбилейния събор.

Това издание още веднъж показва, че Националният тракийски фолклорен събор е един от най-добре организирани и очаквани празници в Националния културен календар на България. Това е събитие, което всяка година отстоява уникалността и чистотата на българския фолклор и се обогатява всяка следваща година с нови и интересни съпътстващи прояви, които допълнително прибавят специфичен колорит на този изключителен национален форум.

Всяка година участниците и посетителите се увеличават. Съборът „Богородична стъпка“ през всичките изминали години се стреми да мери ръст с Националния събор на народното творчество „Копривщица“. Това се дължи на инициативата и делото на Тракийско дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора в лицето на неговия основоположник Петра Мечева, сега почетен председател на дружеството и с активното съдействие на Община Стара Загора.

Съборът няма конкурсен характер, но за поощрение на участниците са учредени следните награди: награда на Кмета на Община Стара Загора;

награда на Съюза на тракийските дружества в България; награда на тракийското дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора; награда на тракийското младежко дружество „Капитан Петко войвода“ – Стара Загора; награда на „Зонта клуб“ – Стара Загора; диплом и плакет за принос в съхраняването и популяризирането на традиционната ни култура.

Основни организатори са: Община Стара Загора, Съюзът на тракийските дружества в България, тракийското дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора и Кметство Старозагорски бани

Тази година съборът е отложен поради епидемиологичната обстановка в страната, но напред ще продължим да развиваме и пазим традициите на нашите предци, това е наш дълг.

Тракийско дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора

га не пресъхва. Непосредствено до нея има изграден малък параклис, наречен „Рождество Богородично“.

Районът около „Богородична стъпка“ е стара кариера за добив и обработка на различни материали, използвани в строителството на частни и обществени сгради в близкия античен град. На мястото сега има останки от недовършен саркофаг, вероятно предназначен за гробница на богат и знатен жител на Августа Траяна.

Това богато културно – историческо наследство в Стара Загора и околностите и най-вече природният феномен „Богородична стъпка“ определя наименованието на събора.

Това богато културно – историческо наследство продължава и в другите части на Тракия – Беломорска Тракия / Гърция / и Одринска Тракия / Турция. Именно тракийското – културно наследство обединява народите от съседните ни държави и е основна стъпка към изграждане на Еврорегион Тракия.

Основна цел на събора:

– Съхраняване на българските народни традиции и обичаи – извор на непреходната сила на българския корен и дух, носещи посланията на националната ни култура.

Предсказанията се сбъдват. С всяка изминала година съборът става все по-популярен заедно с първокласния курорт Старозагорски бани, където се провежда.

Обогатява се все повече с нови идеи.

– С годините създаденият от домакините „Селски двор“ се утвърди като самостоятелна сцена, където гостуващите формации могат да представят извън конкурсната част характерни за региона си ритуали и обичаи. Естествената среда, възможността за приготвяне на изкушаващи кулинарни вкусоти и лакомства и кръшните български хора превърнаха мястото в един от атрактивните и колоритни кътове на събора.

– Детски пленер „Майсторете ръчички, за радост на всички“.

– Демонстрация с дегустация на традиционна тракийска кухня „Бабини рецепти“ организиран от Клуба на жената-тракия при Тракийско дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора.

– Народни игри за деца и възрастни. Надиграване – игри между участниците и предизвикателство към гостите (танцуване върху стомна и др.); изработване на картини с естествени материали, обличане и рисуване на бутилка, дървена лъжица и др.

С годините съборът се утвърди като най-значим, най-популярен, най-желан за изява на фолклорното изкуство на колективите в България, Гърция и Турция.

На първите три издания участваха фолклорни състави от Гърция – от гр.Дикия, и от Турция – Одринския студентски представителен ансамбъл „Ритмите на Тракия“.

Колективите от България, Гърция и Турция се вливаха в едно – играеха, пееха, което показва, че за изкуството няма граници и езикова бариера. Новите поколения трябва да живеят без предразсъдъци и политически догми.

Гости на тези издания на събора бяха: Костадин Карамитрев, председател на СТДБ, отец Александър Чъкърък, българският свещеник в Одрин, Тимур Тургир, зам.-ректор на Тракийския университет в Одрин, българският консулт в Одрин, г-жа Зуия Франкуди – председател на сдружението на жените в община Тригоно (Гърция) и други..

През 2014 г., съборът бе посветен на 170 годишнина от рождението на Капитан Петко войвода. Проведен беше уникален юбилеен концерт с участието на старозагорския почетен гражданин, всеизвестният актьор Васил Михайлов – потомък на тракийски българи от Беломорска Тракия, гласът на на-

ИВАН ВАЗОВ — ДУХЪТ НА БЪЛГАРИЯ

Продължава от 1-а стр.

ЧЛ.КОР. ИВАН ГРАНИТСКИ

170 години от рождението на Иван Вазов

Поетът е постоянно разкъсан между пантеистичния полет на своя дух и парвенюшката действителност, в която е потопен. Вазов се чувства особено омерзен в края на 1876 година, когато наблюдава в Букурещ стихията на еснафското самодоволство, в което тънат някои българи, докато техните братя страдат под чуждия ярем. Впрочем всеки път, когато Вазов е в чужбина, той разбира с трагична острота драмата на българските политически емигранти. Тя е скръбна, страшна, но и величава. Те не само загиват за свободата на Отечеството, но и с десетилетия и векове изпреварват съзнанието на обикновения българин. Можем дори да говорим, че галванизират това съзнание с героични исторически спомени и видения за блестящо бъдеще. От друга страна, огромно напрежение възниква между високата моралистична строгост на Вазовите принципи и пълното отсъствие на каквато и да е нравственост и морал в конкретиката на историческите събития. Затова моралистът, художникът (а у него те са в пълна хармония — и тук се налага естественият паралел с големи световни писатели като Юго, Гьоте) Вазов винаги търси упование в историческите примери на величие и храброст или сред природната хармония. При него те се взаимопроникват и взаимообуславят. Природата е съвършена, прекрасна, а човекът е несъвършен, често грозен и зъл. И само там, където има саможертва в името на националната свобода, има и хармония с природното величие според Вазов. Художникът моралист Вазов не приема безнравствените принципи на века. Не само в Букурещ той усеща духа на разтленост сред българската емиграция, гордото му сърце се чувства при-

теснено и в Берковица, и в Пловдив, където живее след Освобождението.

От Христо Ботев и Иван Вазов започва великата и страшна традиция големите имена в новата българска литература да са не само ярки таланти (в

прекъснато привлича погледа на обществото към хармоничната необятност на българската природа, към посланията на народното творчество и фантастичното многообразие на фолклора, на народните носии, на обичаите, песни-

устойчиви морални и естетически ценности.

Ето защо отрано художническата фантазия и съзнание на Иван Вазов са изкушени от предизвикателството да създава стихотворения, посветени на малки деца. През 1883

„Село“, „Орач“, „Отечество“ изграждат идиличната картина на все още цялостен духовен космос, неразрушен от разяждащата киселина на прииждащите нихилизъм и парвенющина, които са белег на новото време. И тъкмо

нравствени послания, с внушения за красота, нежност, умилителност, добротворност, лъчеструйност, светозарност. Тук трябва да подчертаем особено творби като „Марица“, „Търново“, „Вардар“, „Дунав“, „Стара планина“, „Отечество“, „Цар Симеон“, които ни внушават завладяващо чувство на патриотична гордост и любов. И неслучайно някои от тези стихотворения веднага се превръщат в много популярни песни.

В поезията на Иван Вазов е вградена възторжената и драматична история на пробуждащия се български народностен дух след векове варварско иго. В поезията на Иван Вазов са възпелени конкретните послания на

■ Иван Вазов написва в Пловдив „Епопея на забравените“

художествено-естетичен смисъл), но и народни будители, духовни водачи на своето Отечество, глас и съвест на епохата. Засилването на социалните мотиви в поезията на Вазов след 1885 г. бележи разгръщането на ерозиращи обществената тъкан тенденции. И поетовата лира като извънредно чувствителен камертон отбелязва трагичните социални резонанси. Но авторът на „Епопея на забравените“ и „Сливница“ противопоставя на развратителите на здравия народен морал не само величавите примери от миналото, не само безстрашието и подвига на поборниците за национално освобождение. Той не-

те, легендите, приказките, апокрифите, обредите, та дори и суеверията, кристализирали не само като социокултурни факти, но и като неподражаемо национално духовно наследство.

Иван Вазов търси истинските нравствени опори, върху които да стъпи българското общество в навечерието на новия век. Той знае, че народ, който се надява на добро бъдеще, трябва да има обединяваща национална кауза, вдъхновяваща национална идея; че трябва да възпитава младите и подрастващи поколения в дух на обич към собствената отечествена традиция; че трябва да работи за изграждане на координатна система от

г. в Сопот по поръчка на Д. В. Манчов твори една малка сбирка стихотворения за деца. Поетът привлича вниманието на българското дете към две основни теми: Отецеството и българската природа. Той усеща, че ако завладее чистото детско съзнание с величието, красотата и важността на тези две теми, ще помогне при оформянето на характера и изграждането на техните личности. И Вазов рисува пред наивното и непорочно детско съзнание завладяващи картини от българската природа, вае сцени от бита, иконописва духовната вселена на българския живот. Лирически късове като „Сватба“, „Димитровден“, „Великден“, „Гроздобер“,

хубостите на българската природа играят ролята на велик хармонизатор.

Вазов внушава чувството на любов и преклонение, възторг и благоговение пред българската природа. Стихотворения като „Пролет“, „Лято“, „Есен“, „Зима“, „Молитва“, „Жетва“, „Пролетен дъжд“, „Ела“, „Нива“, „Бъдни вечер“ освен познавателната си стойност имат изключителната способност да облъчват с чиста и нежна любов детското съзнание. За тези творби са характерни свежестта на поетическото чувство, почти графичната изчисленост на формата, ярката наситеност на лирическото изображение с високи

бурното време, когато от исторически ферментиращите съставки на разпилените през столетията расови, племенни, родови и т.н. пулсации възниква нова нация. В поезията на Вазов се самозаражда, самосъздава и саморазвива вселената на възкръсналите българска душа, характер, воля, манталитет. В такъв аспект можем да кажем, че Иван Вазов — това е другото име на възземащата се за нов живот българска нация.

Иван Вазов — животворния дух на пробуденото за свобода Отечество!

Иван Гранитски е член на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България

ИЗСЛЕДВАНЕ, ОТ КОЕТО ОЧАКВАХМЕ МНОГО, НО...

ТОДОР КОРУЕВ

Очаквах тази книга с нетърпение. Първо, защото това е първата монография за неоосманизма у нас – плод на добре замислен проект в УНСС, и, второ, нещо лично – в книгата има социологическа анкета с учени и журналисти, в което участвам и аз. Всъщност анкетата това е социологическо изследване чрез експертна оценка на рисковете от неоосманистката политика на съвременна Турция за националната сигурност и междуетническите отношения в България.

И ето изследването „Неоосманизмът и междуетническите отношения в България“, чийто автори са Ивайло Христов, Георги Найденов, Пламен Ралчев и Константин Пудин, е в ръцете ми. Естествено най-напред потърсих страниците в края на книгата с анкетата, и се убедих, че експресната оценка е интересна, дори полезна за политики и изследователи, и коментарите на авторите по отговорите – също.

В идеологическата си основа неоосманизмът възникнал в края на ХХ в. като доктрина на турското общество, се предхожда от елементи на предишни политически течения: османизъм, ислямизъм и пантюркизъм. Пространно, задълбочено, както се полага на академично издание, е разгледан пантюркизмът – идеология, зародила се в края на XIX век и развила се в началото на ХХ в., наричана още тюркизъм, туранизъм и пантуранизъм. В основата на пантюркизма е мечтата за създаване на единна тюрска държава в Евразия под предводителството на Турция – Туран или Велик Туран.

Османизмът пък е идеология, възникнала в края на XIX в. като израз на турския буржоазен либерализъм, но главно като реакция на националноосвободителното движение на нетурските народи в Османската империя. Целта е да се създаде нация (османска), да се формира съзнание за родина (vatan). Детайлно са разгледани периодите в развитието на османизма – през Танзимата и времето на Абдул Хамид, който пък съчетава османизма с исляма.

Очеркът за кемализма е един от най-интересните, макар за Мустафа Кемал Ататюрк и неговите реформи у нас се знае доста. Кемализмът е разкрит като феномен, разказва се за реформите на Ататюрк и техните последици за Турция. Очертават се и шестте принципа на Мустафа Кемал за изграждането на турската национална държава: народовластие, национализъм (в духа на френското разбиране за нацията), републиканство, лаицизъм/секуларизъм, етанизъм и революционност. Крайната изостаналост и фанатизмът принуждават Ататюрк да се разграничи от религията, но в конституцията изрично се подчертава, че всички независимо от произхода и религията от гледна точка своето гражданство са турци.

В главата за неоосманизма откриваме, че в основата на тази идеология лежи разбирането, че времето на Османската империя е било благо-

Един професор се „умозабълбучва“ в родната история и я осквернява

датно за народите, обитаващи нейната територия, в частност благоприятно за балканските народи. А Турция като наследник на Османската империя е длъжна де се „грижи“ за интересите на мюсюлманското население на Балканите, да ги защитава, включително и с военна сила. Експанзията на неоосманизма започва след края на Студената война. Характеризиран е като продължение на османизма, като се извършва се (ре)ислямизация на Турция и ислямизиране на държавността, в него има враждебност към кемализма. Тази идеология е точна с двойственост, лицемерие и прикрит империализъм.

Проф. Станислав Станилов в политическия си очерк „Новият османизъм“ вижда заплаха и отбелязва: „Новият османизъм е може би най-страшното предизвикателство, защото се опитва да ревизира историята и да отрече правото ни на самостоятелен, на „български“ живот“. Нашите „елити“ не искат да видят това предизвикателство, не го означават с ясни параметри и нямат идея за отговор.“ Тези позиции, а и други подобни изказвания на проф. Станилов като човек с националистически нагласи се определят в изследването на УНСС като подчертана враждебност към неоосманизма. Тя сериозно дразни автора на главата „Отношението на българската интелигенция и политическа класа към идеологията на неоосманизма“. Отварям указателя и виждам, че авторът ѝ е философът, доктор на социологическите науки Георги Найденов, който скоро ще ме увери, че на този свят най-много мрази национализма и националистите. Чуде ли „национализъм“, веднага мръщи чело. Запомнете това име, защото ако продължите да четете, ще станете свидетели на неговия резил като пишман историк, но това не би било голяма беда, ако не беше родоотстъпството му.

А ето как проф. Георги Найденов самоотвержено брани Османската империя и неоосманизма от фалшификациите в българската история, в които нарочва колегата си Станилов:

В Османската империя като типично съсловно общество има бунтове на потиснатото селячество. Кланетата при селските въстания в Османската империя не са по-жесток от въстанията в имперска Русия, или в земите на германците, французите и италианците...

За разлика от други империи и кралства Османската империя защитава успешно своята територия от чужди нашествия и осигурява спокойствието на своите поданици в по-висока степен в сравнение с други империи и кралства. Не се допуснали междуплеменни вражди и войни в границата на империята, тъй като ра-

ята трябвало да живее спокойно и да си плаща данъците.

Неоснователна била тезата, че Османската империя задържала обществено развитие на „нехората“, сиреч християните. Напротив християните

се опитва да оневини османлиите, сякаш желае да се потулят и забравят многовековните злини.

В петата глава „Междуетнически отношения в Османската империя преди и по време на Възраждането“ философът-социолог се е развихрил на широкото историческо поле, мъдрува върху идеологията на българските националреволюционери – стари и млади, за да стигне до заключението: „Идеологията на Любен Каравелов, Васил Левски и на БРЦК е патриотизмът. А на апостолиите и на ГЦРК (Гюргевския) е национализмът. Политическата стратегия на БРЦК е въстание, а на ГЦРК – са бунтове. Целта на БРЦК е постигане на политическа независимост със силите на своя народ, а на ГЦРК е да се организират масови кланета между българи и турци, което да доведе до намеса на великите сили и до свободата. „Резнята“ между българи и турци ще събуди съчувствие във Великите сили... европейските държави волево-неволево да се намесят във въпроса.“

Професорът, ако използва изразът Априлското въстание, поставя въстание в кавички. Революционно! Иначе употребява „Априлските бунтове“. Прави дълъг мъчителен преглед на разликата между двете форми на въоръжена борба, за да ни убеди, че нямало никакво Априлско въстание, а само някакви си бунтове. Всуе се мори, кой ще му повярва, но ще направи впечатление като „инакомислещ“ в историографията, нещо, което често се случва с българските философи и социолози с либерално мислене, щом встъпят в историята.

Идва ми да му река, както обичал да казва акад. Балан: Не умозабълбуквай – и добавям – по Априлското въстание. Все пак накрая професорът се омилюва към гюргевските апостоли, като преди окуряваше тяхната „стратегия за резнята“ и от морална гледна точка. Но вече доста ги е дискредитирал и омаскарил. Все пак признава, че апостолиите на Априлските бунтове изиграват положителна роля в националноосвободителната борба на български народ, защото цената, която, ние, българите, плащаме за освобождението си от османска власт е по-малка, отколкото цената, които плащат другите балкански народи. Несъмнен е верният усет на апостолиите за времето за дигане на бунтове и за резултатите от тях.

Така като че ли се поразкайва... Не може да се приеме разкаянето от човек, за когото не съществува Априлското въстание, който оплюл и омаскарил борците за национално освобождение... „Ако човек се заеме да пише историята на българския народ, от неговото подпадане под турско иго до освобождението му, то кое събитие

би трябвало да държи първо място в нейните страници? Според нас: българските въстания, най-много Априлското (1876), чрез което ние се опитахме да свалим от гърба си веригите на робството.“ Добре би било проф. Найденов да прочете какво пише един негов колега от миналото – проф. Александър Балабанов:

Каквото и да каканиже професорът от УНСС Априлското въстание по всеобща оценка е най-ярък, най-неподправеният и най-драматичният епизод в Българското възраждане. Гюргевските апостоли са успешни революционери, не предизвикатели на „резни“, защото вярно прещеняват, че за българско въстание моментът е дотолкова благоприятен, че е в състояние да превърне в триумф дори неговото поражение. Така Априлското въстание става най-важният елемент в новата Източна криза и води до Освободителната война – 1977–1978 г.

Няма милост за национализма у проф. Найденов – към български, а и към чуждия. Сръбският, българският и гръцкият национализъм превръщали Балканския полуостров в барутен погреб. Българските националисти направили всичко възможно да насадят враждебност между българските турци и българите с християнски произход. Българският национализъм създавал митове, които „разяждат“ българското национално самосъзнание, какъвто е митът за „турското робство“, който възпроизвеждал дълбинни психични представи, както в българската, така и в турската общност в България – у българите – робски комплекс, а у турците – абсурдната представа, че са наследници на империя. Няма да припомням, че национализмът освен другото е и самочувствието от идентичността.

И тук с тази глава слагам точка на изложението си заради написаното от проф. Найденов, който направо се е изцъкнал на метеното. А „метеното“ е монографията (като проект и реализация). Върху труда на колегите си оставя огромно петно, за което няма никакъв Ариел. С лъжите, с фалшификациите, с откровеното служене на чужди интереси, той надминава много от новите тълкуватели и отродители на историята – неолиберастите.

А в монографията има още разработки, сериозни в академичен дух, – за македонския въпрос, за положението на българите-мохамедани, за междуетническите отношения от Освобождението до 9 септември 1944 г., както и през социализма (1944–1989), размисли за българския етнически модел, за двустранните отношения между България и Турция в различни периоди, за встъпването на неоосманизма у нас, за отношението на ДПС към него и ролята му като представител на турското малцинство, за политиката на неоосманизма и националната сигурност на България, а така също за неоосманистката политика на днешна Турция към Европейския съюз и САЩ. Но в тези разработки слава Богу по-малко има пръст професор Георги Найденов.

ЗАВРЪЩАНЕ КЪМ КОРЕНИТЕ

Мария-Кеара Йотова, 9 клас, 30-то СУ „Братя Миладинови“ София,
родител Райна Йотова

„... Който родът си не знае и не подирва да го знае, е човек извън света.“ П. Р. Славейков

„... След името на всекиго се казва името на баща му, защото мнозина са с еднакви имена и човек с едно име е самичък, а името на баща му го свързва с другите хора, та да се знае от къде е протекла кръвта му и какъв е коренът му...“ из „Време разделно“ от Антон Дончев

Винаги съм имала интерес кои са били хората от моето семейство преди мен (и тези преди тях) – как са се казвали; как са изглеждали; какво са преживели...!?

Тъгувам за забравата – покрила личностите на по-далечните ми предци! Мисля си, че с всеки човек си отива цял един свят! И част от него се съхранява в родовата памет, през препредаваните от поколение на поколение разкази от фамилната ни история.

Разказите за историята и преживяванията в моето семейство научих от баба ми и от моята майка (*които пък са ги чули от своите баби и дядовци и предаденото им от техните родители и роднини*)!...

Това, което ми направи най- силно впечатление е, че препредаваните през поколенията спомени съхраняваха информацията за най-съществените исторически събития, белязали времето, през което са живели моите предци! Тези събития неминуемо бяха дали отражение върху бита им:

Историите запазени в разказите за живота на прапрабабите ми разказваха за събитията от края на турското робство, принудили хората да напуснат родните си места и да се изселят! – Събития, довели до съществени промени в живота на семействата им!... И провокиращи ги да търсят начини за справяне с житейските предизвикателства и постигане на възможност за достоен живот!...

Родът на моята майка по бащина линия е с македонски корени. Най-колоритна личност в него е прапрапрадядо Стоимен Стоилов (*живял в Кюстендилския край*). Той доживял до 105 г. и починал в София. На младини бил буйна натура, непримирим към безчинствата на турците! Станал знаменосец в четата на Ильо войвода и мъстял на турците, като се промъквал нощем в домовете им през комините и раздавал правосъдие за зулумите им!...

Родът на майка ми по майчина е род на земеделци, преселници от Тракия. Едни от тях са били от Одринско, а други – от Лозенградско (*с. Дерекъво*). По силата на Санстефанския мирен договор (*3 март 1878 г.*) Лозенград, Люлебургаз и Малко Търново остават в България, а Одрин – в Турция. Но Берлинският конгрес (*13 юли 1878*) връща цяла Източна Тракия на Османската империя.

Османските орди извършват геноцидни практики (*убийства; грабежи; палежи; безчинстване с млади жени и двойки; съсичане на деца и пр.*) спрямо българското население в Одрин; Лозенград и стотици български селища.

Професор Любомир Милетич в книгата си „... Разорението на тракийските българи през 1913 г.“ описва живота им. В книгата професорът пише: „Неизлечими са загубите, които българският народ претърпя от злополучната Междусъюзническа война през 1913 г. Особено много пострадаха българите от Македония и Тракия. Страшно разорение сполетя българите в Тракия. То дойде внезапно с голяма сила и като мъглата от корен помете всичко, що засегна. Еднородците ни в Тракия бяха достигнали до завидно имотно състояние, поради плодородието на страната и поради по-добрите условия за спокоен поминък, и тъкмо, когато ги беше озарила свободата, те изведнъж се видяха изоставени без защита, варварски нападнати, немилостиво убивани, безчестени, доведени до пълна нищета, и най-сетне

повечето от тях изгонени и от домашните им огнища!...“

Насилствено прокудени от родните си места много български семейства, изоставят имоти и добитък спасявайки многобройната си по онова време челяд се преселват на територии в днешните граници на България.

Едни от тези изстрадали семейства-преселници са тези на моите прароднини! Първоначално те се установили в села, във Варненско, където се занимавали с добив на дървени въглища. Но те виждат и преценяват, че с земеделието е по-доходно и по-чисто от добива на въглища и затова се преселват през 1903 г. в бургаското село Бата.

При идването на бежанците от Тракия, те привнасят новите си селища нова култура – нови обичаи; ритуали и традиции! (*до ден днешен в с. Бата в автентичния си вид се играят пролетните игри* – „Филек“).

Наред с традициите си изстрадалите тракийски преселници донасят и разказите си за преживяванията им – прокудили ги от родните им места! Разкази, съхранени в родовата памет на редица фамилии!; Разкази за зверствата на турците: как турски войници, башибозук, гърци и помаци, нахлуват в селата, изтезават българите; избиват мъжкото население; с младите жени и момичета безчинстват; малките деца съсичат. Разграбват къщите, а след това ги запалват!...

През годините на детство на моята майка в това село все още е можело да се видят живи занаяти (*тъкане на черги; калайджийство*).; Възрастните хора все още боядисвали вълна с орехова шума или с люспи от лук; варяли домашен сапун от свинска мас; правели зимнина; луканки и пр. по стари технологии, унаследени от предците им... И все още можело да се чуят автентични разкази- спомени „за турско“ от устата на истински над 100 годишни баби!...

От бабите столетнички (*очевидци и участници в събитията*) в семейството ми се препредават разказите им за турските набези и как са бягали от тях, оставяйки зад гърба си домове; имоти; покъщнина... и взимайки в бохчи само най- необходимото!...

Над 100 годишната Баба Митра-Плачковица разказвала как при едно нахлуване на турците в Лозенградското им село, почнали да палят; грабят; насилват... Родителите на баба Митра (*която тогава била 8-10 г. дете*) грабнали децата и зарязвайки покъщнина; добитък и всичко родно се укрили в гората. Но най-малката сестричка на баба Митра била мъничка- почти бебе: нищо не разбирала...; с плача си излагала на риск цялото семейство и другите деца да бъдат чути заловени и избити от турците!...

Майката решила да изостави най-малкото си дете в гората, за да може да спаси останалите. Положила го на земята и го позакрила с есенни листа (*каква ли ужас трябва да изпитва човек, за да реши да пожертва беззащитното си дете в името на оцеляването на другите си деца!*?) и понечила да продължат бягството си от зверствата на турците!...

Малката Митра се застопорила – не можела да отдели очи от хлипащото си сестриче, лежащо на земята и позасипано с листа. Повърнала се и качила на гърба си малко-

▪ Българската красота

лекия си живот в плен; за бягството си от Дирбекир и за пътя си до България (*нешком, по тъмно-ориентиран се по звездите*)...

Христо и Андрея най-после вдигнали сватба! Създали и отгледали три дъщери, (които нарекли с българските имена: Дукена; Прочка и Петрана). Двамата живели до дълбоки старини! А след тях в семейната памет останали разказите за преживяванията им, производни от превратностите във времето, в което са живели!...

Време и свят, който вече си е отишъл и отнесъл със себе си много истории за:

***бита** (*жените носели вода от селската чешма в менци, окачени на кобилица; мъжете орели с дървени рала; тухлите за къщите сами си правили от керпич (жълта пръст) в калъпи, които съхнели на слънце...; всичко сами произвеждали, а от магазина се купувало само сол и газ*);

***за обичаите** (*какви Именни дни; Коледи; Бабини дни; празници по жътва и пр. е имало навремето!*...);

***за поминъка и произхода** на селяните, населяващи с. Бата;

***за прави и морала...** Ех, спомени; ех, истории- съхранени в родовата памет!...

Прапрадядо ми Петър останал в разказите на съселяните си като праведен и състрадателен човек, който привечер забирал от мелницата окъснените мливари от други села и ги приютявал у дома си. Такова доверие и съпричастност между хората е имало навремето (*не тъй далечно, съизмеримо само с няколко десетилетия*)!

Това, което аз ще запомня (*наред с историите за нелеката съдба на предците ни, принудени да станат бежанци и преселници*) от разказите на моите майка и баба са пестроцветни словесни картини за жени, които стягат разбой и станове, на които тъкат шарени черги от саморъчно приготвени дълги парцалени ленти; жени, които чепкат вълна на улицата пред вратниците си; след това я предат с хурки втъкнати в поясите им; после от приготвената прежда плетат пуловери; елечи; жилетки...

На съхранени от началото на 20-ти век родови снимки се вижда многолюдна задушна фамилия: родители; синове; дъщери; снахи; зетъове; внуци. Вижда се ясно как предците ни са се обличали в шаячни дрехи, саморъчно изработени и извезани от жените; които пък са носели на гърдите си наниз от тубли (*жълтици*).

На фотографии от 30-те- 40 те години на 20-ти век на същите хора облеклото им вече е градско!...

В селото ни преселилите се тракийци продължавали да живеят задружно-съседски; приятели; роднини се сбирали в нечий дом (*или имот*) и помагали да се свърши дадена работа на стопанина!...

Децата дружно играели по дворове и пращали-не асфалтирани улици – на чилик; на ашици; куклите им били самоделни – с глави от картоф и нарисувани с въглен очи...; бутали колички, чиито колела били слънчогледови пити!... Все игри и занимания непознати и непонятни нам!...

Настъпило време, когато мъже от селото заминали на война! Някои от тях не се върнали: оставили жени – млади вдовици с малки деца!... Прадядо ми – Иван Петров (*потомък на тракийци от Лозенградско*) също заминал на фронта. За участието си във Втората Световна война и проявена храброст получил медал, който носил с гордост на ревера си.

ОБЩО СЪБРАНИЕ НА РАО „ТРАКИЯ“

На 17 юли т.г. в конферентната зала на хотелски комплекс „Сити“ в гр. Стара Загора, се проведе отчетно-изборно Общо събрание на Регионална асоциация на общините „Тракия“ при следния дневен ред: 1. Отчет на Управителния съвет за дейността на РАО „Тракия“ през 2019 г.; 2. Отчет на Контролния съвет на РАО „Тракия“ за 2019 г.; 3. Отчет за изпълнение на бюджета за 2019 г. и приемане проектобюджет за 2020 г.; 4. Работен план за дейност-

та на РАО „Тракия“ през 2020 г.;

5. Избор на членове на Управителния и Контролния съвет на РАО „Тракия“ и 6. Други. В работата на общото събрание участваха Красимир Премянов – председател на Съюза на тракийските дружества в България и Цанко Атанасов – член на Централното ръководство и председател на тракийското дружество „Одринска епопея“ – Стара Загора. Беше освободен досегашният Управителен съвет

и неговия председател Ангел Папозов, които получиха заслужено висока оценка. За нов председател беше избран Стефан Радев – кмет на община Сливен. Представителите на СТДБ подчертаха необходимостта по-активно да се използват възможностите на тракийската организация и нейните международни връзки, както и тези с тракийските българи, живеещи днес в Бесарабия.

ТРАКИЙЦИ СЕ ПОКЛОНИХА ПРЕД ДЕЛОТО НА АПОСТОЛА

На 18 юли 2020 г. се навършиха 183 години от рождението на Васил Иванов Кунчев – Левски (1837–1873) – български революционер, основател на Вътрешната революционна организация, председател на Българския революционен централен комитет и идеолог на национално-освободителното движение. Известен като Апостол на свободата, заради разработването на стратегия за освобождаването на България от османско владичество, той мечтае за чиста и свята република, в която всички да имат равни права, независимо от етническата си и религиозна принадлежност. Животът и делото на големия български революционер са вдъхновявали тракийци в борбите им за национално освобождение. Техните потомци, обединени в Съюз на тракийските дружества в България с председател Красимир Премянов, заедно с представители на Тракийския научен институт и на Софийското тракийско дружество положиха венци пред паметника на Васил Левски в столицата.

ДАРЕНИЕ ЗА СТДБ ОТ СЪПРУГАТА НА НИКОЛА ИНДЖОВ

СТДБ получи дарение от г-жа Людмила Писарева – Инджова, съпруга на уважавания поет, публицист, преводач и виден активист на тракийското движение Никола Инджов, който приживе беше член на Върховния комитет на тракийската организация и главен редактор на вестник „Тракия“. Дарението включва

95 бр. книги от личната му библиотека, повечето от които са посветени на тъжната орис на тракийци и на Тракия. Ръководството на Съюза поднася голяма благодарност на госпожа Инджова, за проявеното съпричастие към съхраняване духовната памет на тракийските бежанци и техните потомци.

ПАМЕТЕН ЗНАК ЩЕ НАПОМНЯ ЗА ТРАКИЙСКАТА ПЕВИЦА КИЧКА САВОВА

В събота, на 4 юли 2020 г., в свилеградското село Сладун бе открита възпоменателна плоча на славната тракийска певица Кичка Савова (1934–2018). Инициатор за нейното поставяне е Стефан Стоянов – кмет на Сладун.

Паметната плоча е монтирана на площада в родното място на певицата, в което всяка година се провежда събор-надпяване „С песните на Кичка Савова“. На откриването присъстваха арх. Анастас Карчев – кмет на Свиленград, кметът на с. Сладун, роднини на именитата певица, нейни

ученици и земляци.

„Докато звучи песента ѝ тук, селото ни ще е живо“ – каза в словото си кметът Стефан Стоянов, който откри мемориалния барелеф. По време на церемонията беше изпълнена популярната песен „Пиле пее по небето“ в изпълнение на Дарина Славова, ученичка на Кичка Савова.

Кичка Савова е една от най-значимите български народни изпълнителки, оставила трайна следа с богатия си репертоар и безрезервното си преклонение пред тракийската фолклорна традиция. Бо-

гатият ѝ репертоар включва около 600 песни, голяма част от които са събрани в дискове, касети и грамофонни плочи. Автор е на автобиографичната книга „Живот, отдаден на песента“, която съдържа 163 нотирани песни. Като солистка на старозагорския ансамбъл „Загоре“ и в състава на различни концертни формации Кичка Савова популяризира тракийската песен по на български и международни сцени. Удостоена е с почетния знак на Стара Загора и с почетния плакет на Свиленград.

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС ДО АНТОН КИССЕ

Върховната Рада на Украйна гласува Постановление за създаване на нови административни райони, съгласно което най-голямата българска общност в Украйна ще живее обединена в Болградски район. По този повод Красимир Премянов – председател на СТДБ, изпрати поздравителен адрес до Антон Киссе – депутат във Върховната Рада на Украйна и президент на Асоциацията на българите в Украйна, в който се казва:

„Уважаеми г-н Киссе, Съюзът на тракийските дружества в България приветства постигнатия резултат от колективните усилия на членуващите в ръководената от Вас асоциация родолюбиви българи, авторитетни дейци на образованието, културата и общественици в Украйна, които подкрепиха идеята за запазване на българската общност с център Болград в рамките на новото административно териториално деление на страната. Вашите усилия бяха подкрепени от г-жа Илияна Йотова – вицепрезидент на Република България, от българските власти, от политически партии и обществени организации, сред които и Съюзът на тракийските дружества в България. Постигнатият резултат показва актуалността на девиза: „Съединението прави силата“. Благодарение на подхода, приложен от Вас и подкрепен от българските дипломати, Украйна разбира, че българската общност е естествен мост на дружбата и сътрудничеството между двете страни и народи.“

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редакционната колегия на вестник „Тракия“ честити на рождениците на Съюза през месец август:

Алексей Беленкий – София 7 август 1965 г.
Мила Ковачева – Карнобат 7 август 1937 г.
Георги Анастасов – Асеновград 7 август 1960 г.
Паума Димитрова – Осеново 18 август 1968 г.
Янка Дойнова 11 август 1951 г.
Нели Кондузова – Ивайловград 12 август 1959 г.
Иванка Илиевска – Кърджали 14 август
Папани Козарева – София 19 август 1922 г.
Маринка Грудева – с. Ген. Инзово 20 август 1955 г.
Божанка Богданова – София 20 август 1950 г.
проф. Чавдар Добрев – София 21 август 1933 г.
Михаил Димитров – Любимец 26 август 1967 г.
Димитър Пантелеев – София 27 август 1946 г.
Тони Вашков – Плевен 27 август 1962 г.
Ивайло Балабанов – Свиленград 28 август 1945 г.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, д-р Ваня ИВАНОВА, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел. 02/986 71 26; факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044;
Златка ЯНЕВА (Сливен) – 0897601560; Анета ГЕОРГИЕВА (Хасково) – 0894 044 420; Веска ЛАМБОВА (Шумен) – 0877 71 85 03;
Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

Един връх, една крепост, една гробница и една избоа...

ВЕНЦИСЛАВ СТАЙКОВ

Изкачваме се до крепостта Неутзикон или както за по-лесно я наричат Мезешката крепост, но като виждаме, че четири автобуса са разтоварили своите туристи и още няколко автомобила са барикадирали местата на паркинга, решаваме да тръгнем към връх Шейновец. На този връх е проведено първото сражение по време на Балканската война през 1912 г. Тук загиват 14 охраняващи котата войници от 30-ти Шейновски полк и оттам върха носи името си. На самият връх има паметник на загиналите в сраженията по време на Балканската война. Върхът е като една малка Шипка. Тук е изграден и един от най-мощните и високи ретранслатори на Балканите. Времето е много навъсено, когато пристигаме. Отброявам четири бункера. Може и да са повече, но аз успявам да открия толкова в гъстата растителност.

На 4 октомври, в 21:30 ч., дружината на 30-ти пехотен полк получава заповед да започне овладяването на върха. Рано сутринта на 5 октомври българските военни роти го превземат. Това е първото сериозно сражение в похода на българската армия към Одрин. След него, българските войски завземат Мустафа паша (днес Свиленград), без никакви препятствия.

След като и ние превземаме връх Шейновец, се спускаме към крепостта Неутзикон, която се намира над Мезек. Неутзикон е най-запазената планинска крепост в България, която се простира на площ от 6,5 дка. Кулата е в югозападния край. Тя е най-добре запазена. Имала е три етажа, като горните два са били с бойници. Стълби вътре в кулата водят до най-високите места с бойниците. Формата на крепостта е представлявала неправилен четириъгълник с размери 110 на 60 м. Крепостните стени достигат дебелина 2,5 м. Южната част на крепостта преминава през равнинната

част на платото и е била най-уязвима. Сега тя е и най-разрушена.

По-сериозни разкопки на това място започват да се провеждат през 1963 г. Легендите казват, че обилен извор е бликал от последните склонове на Родопска планина и това е привлякло хората на това място. Крепостта е обявена за археологически паметник на културата

се намира в археологическия музей в Истанбул – Турция, тъй като през 1908 г. този район все още се намирал в границите на Турция. В музея в Хасково се намира гипсова отливка на оригинала.

Тракийската куполна гробница в Мезек (IV–III в. пр. Хр.) се намира в покрайнините на община Свиленград, в могилата Мелтепе.

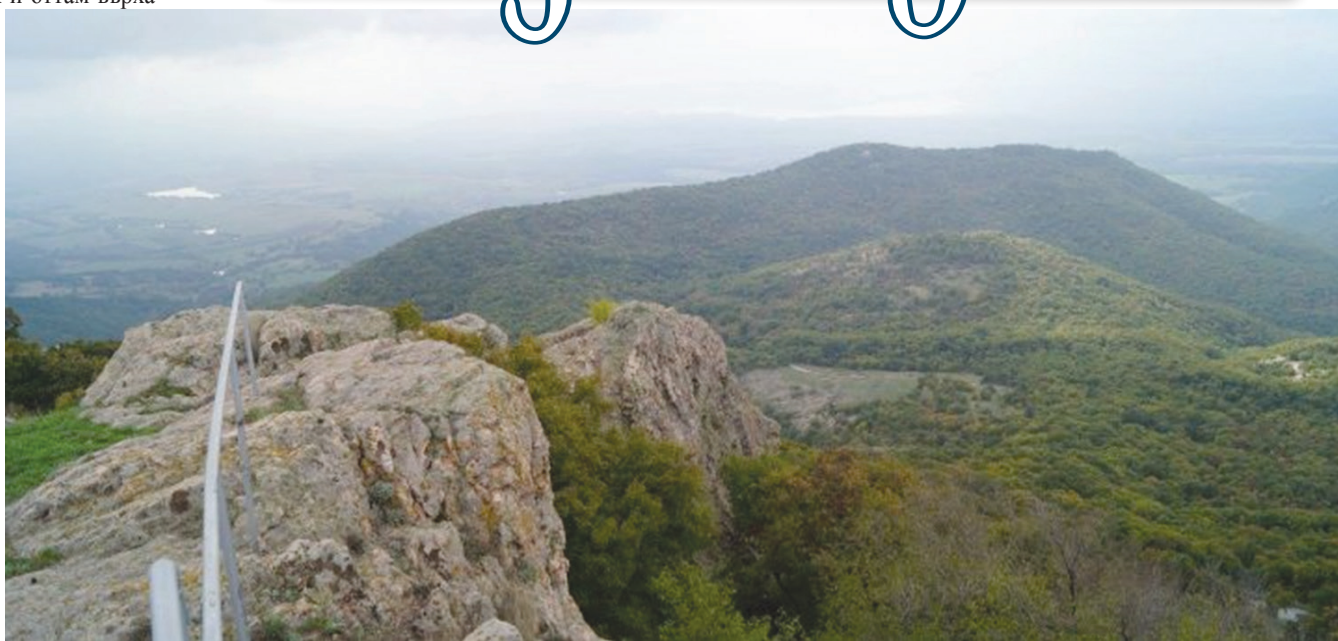
Село Мезек е разположено на около 13 км югозападно от Свиленград. Гробницата е покрита с внушителен могилен насип с височина 14–15 м и диаметър при основата 90 м. Изградена е от дялани каменни блокове, свързани на места с железни скоби.

В гробницата се влиза през дълъг повече от 20 м коридор (дромос). Следват две правоъгълни преддверия, а след тях – кръгла погребална камера с кошеровиден купол. Общата дължина на съоръжението е около 31 м. Проучена е от проф. Богдан Филев – виден български археолог и политик, министър-председател на България в две правителства в периода 1940–1943 г. В гробницата са открити голям брой предмети от злато, бронз, желязо, стъкло и керамика, които са изложени в музеите в София и Хасково. Сред тях има златни накити, обеци, нагръдник от желязо, сребърни, златни, бронзови и глинени съдове, бронзов канделабър (голям трикрак свещник с лампи), висок 134 см, украсен с голяма статуетка на танцуващ сатир.

Предполага се, че гробницата е използвана като храм към Хероон – място, където се почитал култът към божествения покойник чрез определени религиозни ритуали. Използвана е многократно и най-вероятно е служила за фамилна гробница на тракийски аристократ. Открити са следи от шест погребения. В преддверието е била погребана жена. Самата гробница е великолепно архитектурно творение.

След гробницата посещаваме къщата – музей на виното в самия център на селото, в която има дръвчета, отрупани с нарове. Приветливите домакини ни посрещат като земляци, защото кърджалиец е един от създателите на това прекрасно вино. Аз по традиция вече си взимам от тази винарна Мавруд, който е истински еликсир. („Нов живот“)

След гробницата посещаваме къщата – музей на виното в самия център на селото, в която има дръвчета, отрупани с нарове. Приветливите домакини ни посрещат като земляци, защото кърджалиец е един от създателите на това прекрасно вино. Аз по традиция вече си взимам от тази винарна Мавруд, който е истински еликсир. („Нов живот“)

от национално значение още през далечната 1968 г. Село Мезек и района му е било много важно стратегическо място в древността, което е свързвало Цариград и Филипополис, а оттам и пътя към Европа, както и достъпа до река Арда.

След като се насладихме на гледките от крепостта ние се спускаме към центъра на селото, където първо се спираме пред копие на статуята на глиган, откритата на гробницата и преминаваме през българско стрийт изкуство.

В насипа на могилата през 1908 г. селянин открил бронзова скулптура на глиган в естествен ръст с тегло 177 кг. Находката днес

